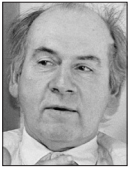

KJAK

Dugnaligur politikari stygdur burtur av politiska leikpallinum

Ólavur Hátún

So upplivdu vit aftur ein mána-morgunhvøkk í útvarpinum – tann fyrri, at Sonja Jógvansdóttir var hoppað úr Janaðarflokkinum, og nú, at Annika Olsen ikki longur er við í samgonguni. Í báðum førum

sera harmiligt, vil eg halda, nú alt sá so hjart út við tryggari kós móti samfelagsbata.

Hví Annika tók hesa avgerð, kunnu ymsar gitingar vera um; men mær í huga er lætt at halda, at sjónvarpssendingin í farnu viku, har Bjarni Djurholm, Jóannes Eidesgaard og Tórbjørn Jacobsen viðgjördu hesi viðurskiftir, kann hava gjørt sitt til tað.

Áhugavert var tað at lýða á, hvussu hesir garvaðu politikarar lýstu sína áskoðan um málið, og væl megnar Liljan Weihe at halda skil á slíkum orðaskifti. Men afturvendandi mátti eg spyrja fyri meg sjálvan: »Hví sita hasir harrarnir soleiðis áhaldandi og stroya salt á eyrna støðu hjá einum av okkara dugnaligu politikarum?«

At Bjarni Djurholm harmast, at

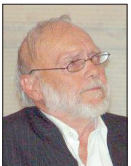
so týðandi politiskur felagi sum Annika er farin úr Fólkaflokkinum, er lætt at skilja, og hjá teimum báðum á hinum politiska vonginum var sjálvandi umráðandi at vera objektivur. Men máti skal vera við at fara so út í æsir og tó kortini ikki fáa fullan sannleika fram; tí ivaleyst kunnu bæði Jóannes og Tórbjørn saman við so mongum øðrum duga væl at skilja, at Annika, við hennara

eyðsýnda samfelagshugburði, illa hóvaði háttalagið í politiska umhvørvinum, hon hevði vaksið seg inni, og tí nú ynskti at leggja á annan bógv.

Vónandi fer Annika Olsen brátt aftur at fáa høvi til politiska ávirkan.

70 ára dagur fyri brotsgerðina tann 18. september 1945

Virgar T. Dalsgaard

Henda ólukkuliga dag var okkara aldargamla Løgting bumbað við dynamitt av feikum terroristum, sum ætlaðu at beina fyri Petur Mohr Dam í eini atentatroynd, sum tíbetur mislukkaðist, tí hann av tilvild var farin úr Løgtinginum heilt stutt frammanundan.

Júst henda dag – skammar- og terrordagin 18. september – áttu allir almennir bygningar at havt flaggið á hálvari stong, men vit eru tað einasta norðureuropéiska fólk, sum fortreingir og kávar útyvir eina bumbu-sabotagu móti sjálvum Lóggávutinginum og tí dýrabæru parlamentarismuni.

Heystið 1945 var eitt ekstremt vánaligt politiskt klima millum Fólkaflokkinn øðrumegin og Sambands- Javnaðar- og Sjálvstýrisflokkinn hinumegin.

Fólk vaknaðu stutt eftir midnatt við kaldan drey, tí bumbubresturin var so herviligur, at ein stórir partur av Havnini trúði, at Kríggið var brostið á aftur.

Løgtingsbygningurin bleiv illa skaddur, lyftist leysur av grundini og datt niður aftur, skeiklaður fleiri gradir.

Á tí Gamla Apotekinum, H. N. Jacobsens bókahandli og Kommúnuskúlanum (núverandi Ráðhús) vóru nógvir rútar sorlaðir av tí velduga lufttrýstinum. Skúlin fór so illa, at vit skúlabørn fingi frí dagin eftir. Norðanfyrir Løgtingið

fóru grannahús eisini, m.a. sorlaðust postalínsvørur í Svaluni, sum lá heilt uppi í Sverrisgøtu.

Sum nevnt hevði Petur Mohr Dam stutt áðrenn sitið og arbeitt í Løgtingsbygninginum, men var farin eitt lítið ørindi niðan í eini privathús at fáa sær eina pausu og ein drekkamunn. Hann hevði akkurát sett seg til borðs, tá ið alt, sum var á borðinum, hvøldist, og fólk fingi ógvisligen hvøkk, meðan tey loftaðu sær eftir lufttrýstið.

Sjálvur búði eg úti í Jónas Bronxgøtu, nærhendis Skansanum, – tað er umleið ein kilometur frá Vaglinum. Eg var sovnaður, men bleiv knappliga klárvakin, tá ið eg hoyrði tey vaksnu tosa um, at tað allarhelst mundi vera ein mina, sum var brostin, tí tað var jú heilt stutt eftir Annað Verðinskríggj.

Hendingin var sera álvarsom og skelkaði politivaldið, so stutt eftir varð ein dusørur útlovaður uppá heilar 5000 kr. fyri upplýsingar, sum kundu føra til, at bumbumálið varð upplárað.

Her er vert at skoyta uppí, at tað var ein óvanliga høgur dusørur, tí **tá var ein ársløn hjá vanligum fólki væl undir 5000 krónur.**

Hóast fleiri politimenn søgdu, at teir væl vistu, hvørjir teir seku vóru, kundu teir einki gera, tí tey flestu kvalificeraðu vitni vóru intimideraði til at tiga. Tey fáu náttarfólk, sum vildu vitna, høvdu ikki beinleiðis sæð nakran av terroristunum.

Uttan vitni, eingin dómur, so einfalt var tað!

Tó var í øllum mínum óvitaðøgum lítill ivi um, hvørjir brots-

Bumbuspreingingin í Tinghúsinum gjørdi stjóran skaða. Hol varð sprongt í grundina, og nakað av klædninginum skrædnaði frá. Allir rútarir í Tinghúsinum brotnaðu, og gipsmyndirnar av Friðriki VII og VIII eins og gipsmyndin av Kristiani IX brotnaðu. Bert gipsmyndin av Kristian X slapp óskalað

menninir vóru, men hóast hetta mál varð tugt og tannlað av allarflestu fólki tey næstu tíggu árinum, er málið totalt tagt burtur í øllum sonevndum føroyskum søgubókum.

Tað hevði klætt hesi politisku gongu, at hon skipaði fyri tagnarhaldi í tveir minuttir og hálvastongs-flagging á 71 ára degnum næsta ár. Tað kann náast enn, um teir virða fólkastýrið, sum tað

hevur uppiborið!

Fólkaatkvøðan árið eftir, 14. september 1946, sum hevði ekstremt litla valluttøku, er harafturímóti dyrkað av loysingarmeinigheitini, men allan mín barndóm bleiv hon munandi minni umrødd enn lögtingsbumbingin.

Sum eitt kuriosum kann eg nevna, at tá ið Tjóðveldisflokkurin stutt eftir bleiv stovnaður, var eg ein av teimum óvitum, sum varð

beittur húsagongd at selja teirra organ, »14. september«. Tað var ikki nógvur avsetningur, men í nógvum húsum, varð spotskliga spurt, HVÍ teir ikki heldur vildu selja »ÁTJANDA September«! Tað var meira interessant og relevant!

Nær fáa okkara yngru ættarlið at vita, hví vit skulu loypa hetta dramatiska kapittul í okkara søgu heilt um – skal tað skrivast út úr søguni???

